

GAP BÖLGESİNDE HİNDİCİLİĞİN GELİŞTİRİLMESİ OLANAKLARI

Sevinç KORKMAZ

Y.Y.Ü. Ziraat Fakültesi

Zootekni Bölümü IV. Sınıf

Öğrencisi

Güney Anadolu Projesi gerçekleştiği takdirde tarımsal üretimde olumlu gelişmelerin ortaya çıkması beklenmektedir.

Tarımsal üretimde esas olan en kârlı ve en uygun tarım desenini oluşturmaktır. Bu nedenle GAP'ta bitkisel üretim yanında hayvansal üretimde de uygun bir tarım deseninin oluşmasında uzmanlara önemli görevler düşmektedir. Muhtemelen iç tüketimi aşan ölçüde üretim gerçekleşeceğinden, başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere birçok ülkeye dışsattım sözkonusu olacaktır. Özellikle dışsattımda başarılı olabilmek için mümkün olduğu kadar üretim tabanını geniş tutmak gerekir. Bu nedenle GAP Tarım Bölgesi'nde ekolojik koşullara adaptasyonu mümkün görülen bütün alanlarda tarımsal yetiştiricilik yapmakta yarar görülmektedir.

Ülkemizde olduğu gibi, GAP'ta da mevcut koşullarda fert başına günlük hayvansal protein yönünden önemli bir açık sözkonusudur. Bu açığın azaltılmasında, hatta kapatılmasında kaynaklar daha etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Bu konuda akla ilk gelen hayvancılık faaliyetleri içerisinde kânatlılara yer verilmesidir. Ancak hayvancılık yetiştiriciliği içerisinde ekonomik düzeyde, tavukçuluk ve hindicilik öncelikli olarak düşünülebilir. Bu makalede hindiciliğin GAP'ta yetiştiriciliği ve geliştirilmesi olanakları değerlendirilecektir.

Hindi eti protein ve çeşitli vitaminlerce (Vitamin B₁, B₂, Nicotinamid, Pantotenik ve Folik asit) zengindir (1). Ayrıca yağsız oluşu da özel bir tercih nedeni olabilir. Bunlara ek olarak ortalama 7.76 kg. karkas ağırlığındaki bir hindide 4.5 kg. temiz et elde edilir ki, bu toplam ağırlığın % 58'i dir (1).

Hindiciliğin üretiminde arzu edilen başarıya ulaşabilmek için modern tarımın teknik ve prensiplerini uygulamak gerekir. GAP'ta ekolojik koşullar değerlendirildiğinde modern yetiştiriciliğin yapılması mümkün görülmektedir. Uzun yıllara ait gözlemlere göre yıllık ortalama sıcaklık 14.5 - 18.1°C, sıfırın altındaki günlerin oranı en fazla 5.75, en yüksek sıcaklık 46.5°C ve en düşük sıcaklık ise -24.2°C olmaktadır (2). İklim durumuna göz attığımızda entansif yetiştiricilik için koşullar olumsuz görülmektedir.

Türkiye'de ve GAP'ta Hindiciliğin Mevcut Durumu :

Ülkemiz hindi varlığı yönünden dünyada baş sıralarda yer almasına ve hemen hemen her bölgede yetiştirilmesine karşın, hindi eti üretiminde beklenen artış gerçekleşmemiştir. Bunun en önemli nedenlerinden biri, genellikle eldeki hindi materyalinin gelişme performansı yönünden yeterli olmasıdır (2).

D.İ.E. 1984 istatistiklerine göre Türkiye'de 3.228.000 adet hindi varlığına karşılık 60.472.000 adet tavuk-horoz mevcuttur (Tablo 1). Ancak Türkiye'deki toplam tavuk-horoz varlığının % 4.835'i ve hindi varlığının % 12.826'sı GAP Tarım Bölgesi'nde bulunmaktadır. Bu bölgemizde genel olarak tavuk yetiştiriciliğinin gelişmemiş olduğu, fakat hindi yetiştiriciliğinin nisbeten daha fazla olduğu görülmektedir (3).

Tablo 1. GAP Bölgesi'ne giren illerdeki hindi varlığı (1984).

İller	Hindi Adedi
Diyarbakır	141.333
Şanlıurfa	116.660
Mardin	93.200
Gaziantep	46.529
Adıyaman	16.300
Toplam	414.022
Türkiye Toplamı	3.228.000
Türkiye'deki %	12.826

Tavuk yetiştiriciliğinde olduğu gibi, GAP'ta hindi yetiştiriciliği de uygun olmayan bir üreticilik modeli ile yapılmaktadır. Daha ziyade küçük sürüler halinde iç tüketime yönelik yapılan yetiştiricilik nedeni ile, verim Türkiye ortalamasının altındadır.

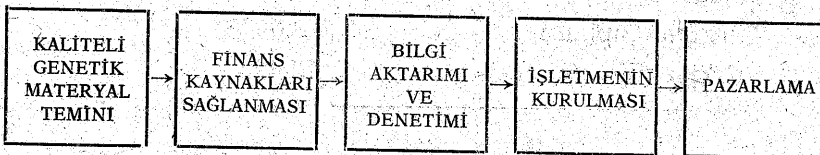
Bilindiği gibi Türkiye'de, dolayısıyla GAP'ta hindi yetiştiriciliği daha ziyade anız otlatılması şeklinde olmaktadır. Bu nedenle özellikle Şanlıurfa ve Diyarbakır illerimizde daha fazla hindi bulunması, geniş anız alanlarının olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bölgemizde modern anlamda üretim yapmakta olan işletme bulunmamaktadır. Modern karakterde ticari amaçlı işletmelerin kurulması da kamu ve özel sektörlerin henüz istenilen düzeyde etkinliği yoktur. Ancak devlet üretme çiftlikleri düşük kapasitede yetiştiricilik yapmaktadır. Bu durumlar göz önüne alındığında, bölgede mevcut olan protein açığının azaltılmasında ve ihracat potansiyelinin değerlendirilmesinde bazı hedeflerin esas alınması gerekmektedir.

GAP'ta hindi yetiştiriciliği için hedef ve öneriler.

Halihazırda yöresel sınırlar içerisinde yetiştirilip ve tüketilen hindi ve hindi eti daha geniş alanlara yaygınlaştırılmalıdır. Bu nedenle GAP'ta tüketici talebinde bir süreklilik sağlanmalıdır. Bu amaç için hindi salami, sosisi ve hindi eti-ne ait diğer işlenmiş ürünlerin piyasada bulunması ve tüketilmesi alışkanlığı artırılmalıdır. Ayrıca, yörede mevcut olan dışsatım potansiyeli hindi yetiştiriciliği için gerekli bir hedef olarak düşünülebilir.

Yukarıda anlatılan hedeflere ulaşabilmek ve hindi yetiştiriciliğini bölgede ticari bir sektör durumuna getirilmesinde iyi örgütlenmiş bir koordinasyon biriminin kurulması gerekmektedir. Bu birim, genetik materyal temininden pazarlamaya kadar çeşitli ana ve alt ünitelerden oluşmalıdır (Şekil 1). Bu birimin sağlıklı ve kesintisiz çalışması ile hindi yetiştiriciliğinin bölgede yaygınlaşması kolaylaşacak ve hızlanacaktır.

Şekil 1. Koordinasyon Birimlerinin Şematik Görünümü.

Koordinasyon birimlerinden en önemli süreç, kaliteli genetik materyal teminidir. Bu yükümlülüğü kamu sektörünün yüklenmesi şu aşamada daha pratik görülmektedir. Aynı şekilde kredi sağlama ve bilgi aktarma-denetleme mekanizması da yine devletin etkin rolü ile gerçekleştirilmelidir.

Bu birimlerin iyi çalışması için alt yapı koşullarının iyileştirilmesi ve entansifleşme sürecinin çabuklaştırılması gereklidir. Çünkü GAP sulu tarım sistemine geçtiğinde bitkişel üretim deseninde değişiklikler meydana gelecektir. Sonuçta arazi alanları daralacak ve bugünkü sistem dahilinde hindi yetiştiriciliği gelecek için ümitvar olmayacaktır. Bu nedenle entansifleşme süreci için gerekli altyapı koşulları ivedilikle sağlanmalıdır. Gerek kamu ve gerekse özel sektör bu yönde sermaye-bilgi alanında hızlı bir şekilde örgütlenmelidir.

Unutulmamalıdır ki, GAP entegre projesi tamamlandığında asıl beklenen sonuç, tarımsal üretimde patlamanın olmasıdır. Bu sonuç sosyal gelişmeyi olumlu etkilenmesi beklenmektedir. Bunun sağlanması için tarımsal yetiştiriciliğin modern koşullarda yapılması sağlanmalıdır. Eğer hindi yetiştiriciliği de tarımın prensip ve tekniklerine göre yapılırsa, iyi bir ticaret materyali olması yanında ek bir istihdam alanı oluşturacaktır. Yetiştiriciliği müşkülpeşent olmayan bu tarımsal meta'ya istenilen önemin verilmesi için uzmanlar da kendine düşeni yapmalıdır ki bölgenin hayvancılık sektöründe etkin bir noktada bulunsun.

LİTERATÜR

1. Koçak, Ç., Hindi Yetiştiriciliği. Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, Proje Uygulama Genel Müdürlüğü, Ankara, 1984.
2. Koçak, Ç., Gönül, T., Sarıca, C., Öz, M., Bronz ve Bronz x Betina Melez Hindilerinde Gelişme ve Karkas Özellikleri Üzerine Araştırmalar (Basılmamıştır).
3. Akpınar, C., Akbay, R., Türkoğlu, N., Yelden, M., Fıratlı, Ç., Küçük Evcil Hayvancılığın Entansifleşme İmkanları ve Sorunları (Basılmamıştır).